

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت) (ص ۱۸۳)

اقتصاد، نظامی از تولید، توزیع، مبادله و مصرف کالاها و خدمات توسط گروه‌های مختلف اجتماعی در یک ناحیه است.

(۱) چهار گروه فعالیت‌های اقتصادی را نام ببرید؟ (ص ۸۴)

۱- فعالیت‌های نوع اول (کشاورزی)

۲- فعالیت‌های نوع دوم (صنعت)

۳- فعالیت‌های نوع سوم (خدمات)

۴- فعالیت‌های نوع چهارم (۱۹۸۰ دهه)

(۲) منظور از فعالیت‌های نوع اول (کشاورزی) چیست؟

با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن.

گروه آموزشی عصر

بهر روز یک قدم به سوی پیشرفت

گفت و گو کنید (ص ۱۳)

تصاویر زیر فعالیت های اقتصادی را در نواحی مختلف جهان نشان می دهد.
هر تصویر کدام عنصر تعریف اقتصاد را که در متن بالا گفته شده است، نشان می دهد؟

(۱) تولید (۲) تولید (۳) تولید (۴) خدمات (۵) توزیع (۶) تولید (۷) توزیع

۲ با توجه به پیش دانسته هایتان، فعالیت های اقتصادی را که در تصاویر زیر می بینید، به چند گروه یا بخش طبقه بندی کنید. **کشاورزی، صنعت و خدمات**

۳ (الف) آیا همواره هر جامعه دارای یک نظام اقتصادی است؟ چرا؟
بله، برای ارتباط دادن بخش های اقتصادی لازم می باشد.

ب) چرا شکل گیری نظام اقتصادی در جوامع، همواره به رابطه انسان و محیط طبیعی وابسته است؟ **زیرا برای فعالیت های اقتصادی مثل کشت نیاز به مواد اولیه طبیعی داریم**

پ) آیا ممکن است در آینده، انسان از وابستگی به محیط طبیعی بی نیاز شود؟
خیر، زیرا محیط طبیعی بستر فعالیت های اقتصادی انسان است.

۳) منظور از فعالیت های نوع دوم (صنعت) چیست؟

طی آنها منابع و مواد اولیه در کارخانه ها تغییر شکل می یابند و به کالا تبدیل می شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آنها استفاده می کنیم.

۴) منظور از فعالیت های نوع سوم (خدمات) چیست؟

در فرایند آنها خدماتی به دیگران ارائه می شود؛ مانند حمل و نقل، بانک داری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت و مانند آن.

۵) منظور از فعالیت های نوع چهارم چیست؟

فراهم کننده خدمات مربوط به جمع آوری و پردازش اطلاعات و فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است.

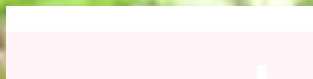
۶) اهمیت کشاورزی را بیان کنید؟

یک فعالیت بسیار مهم اقتصادی است و در تامین غذای بشر نقش مهمی دارد. کشاورزی از گذشته های بسیار دور و شکل گیری اولین سکونتگاه هادر کنار رودها تا امروز، که تقریباً در همه کشورها انجام می شود، اهمیت خود را در زندگی بشر حفظ کرده است.

۷) معیارهای طبقه بندی نواحی کشاورزی در جهان را بنویسید؟

معیشتی یا تجاری بودن، اندازه و وسعت زمین، مالکیت زمین (شخصی، دولتی، اجاره ای و ..) میزان سرمایه، نیروی انسانی و کاربرد ماشین آلات و فناوری و ...

مای درس

گفت و گو کنید (ص ۱۶)

۱) در هر یک از تصاویر بالا کدام نوع کشاورزی معیشتی نشان داده شده است؟ با استفاده از اطلاعات جدول صفحه قبل پاسخ دهید.

۱) کشت برنج غرقابی (۲) کشت غله روستایی و دامداری (۳) گله داری شبانی (۴) کشت نوبتی (کوچنده) (۵) زراعت بدوی ساکن

۲) به نظر شما، آیا امروزه فراهم کردن مواد غذایی مانند میوه و سبزیجات، گوشت قرمز، مرغ، تخم مرغ و لبنیات برای ساکنان شهرها از طریق کشاورزی معیشتی (غیر تجاری) در روستاها امکان پذیر است؟ **خیر**
درباره چند نمونه از محصولات کشاورزی و دامی که روزانه مصرف می کنید، پر سوجو کنید. این محصولات در کدام نوع کشاورزی تولید شده و به دست شما رسیده اند؟

گوشت و لبنیات: تجاری اما بیشتر میوه و سبزی: معیشتی

۳) یک مورد از محاسن و معایب هر یک از انواع کشاورزی معیشتی و تجاری را بیان کنید.

معیشتی: محاسن: محصول ارگانیک و سموم کمتر معایب: سود و تولید کم

تجاری: محاسن: کمیت و سود بیشتر معایب: کاهش کیفیت

۴) فعالیت های بخش کشاورزی علاوه بر تأمین مواد غذایی، نیازهای بخش صنعت را نیز بر طرف می کند. دست کم سه محصول کشاورزی مرتبط با بخش صنعت را نام ببرید؛ مثال: ابریشم. **دانه های روغنی، پنبه، چرم**

۸) انواع کشاورزی در جهان را نام ببرید؟

الف) کشاورزی معیشتی (غیر تجاری)

ب) کشاورزی تجاری

۹) ویژگی های کشاورزی معیشتی (غیر تجاری) را بنویسید؟

تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی و میزان تولید و سوداقتصادی، کم است.

۱۰) ویژگی های کشاورزی تجاری را بنویسید؟

الف) تولید به منظور فروش در بازارهای داخلی یا صادرات به کشورهای دیگر و با هدف کسب سود انجام می شود.

ب) معمولاً از فناوری های پیشرفته و ابزار آلاتی مانند تراکتور، کمباین، بذراصلاح شده و کود شیمیایی استفاده می شود.

پ) به سرمایه بسیار نیاز دارد و میزان تولید محصول نیز در آن زیاد است.

ت) به دنبال رشد جمعیت در جهان گسترش یافته است و هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای کمتر توسعه یافته جهان رواج دارد.

(۱۱) چهار مورد از غلات را نام برده و اهمیت آن ها را بنویسید؟ (ص ۸۷)
مانند گندم، برنج، ذرت، جو، چاودار و ارزن نقش مهمی در تأمین غذای مردم جهان دارند.

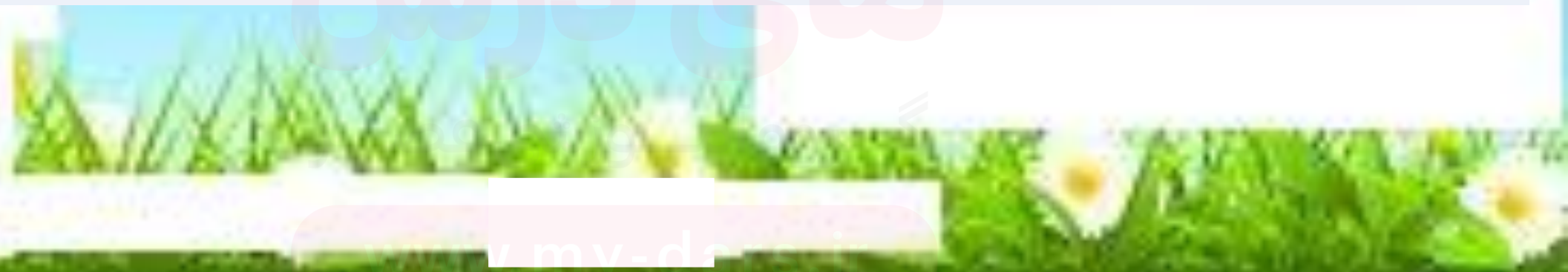
در کشورهای آسیایی و آفریقایی بخش عمده غذای مردم را غلات تشکیل می دهد.

(۱۲) مهم ترین نواحی کشت گندم را نام ببرید؟

چین، هند، ایالات متحده امریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا است.

(۱۳) نواحی مهم کشت ذرت جهان را کجاست؟

به طور وسیعی در اغلب نواحی دنیا کشت می شود. ایالات متحده امریکا حدود ۴۰ درصد ذرت جهان را تولید می کند.

۱۴) چرا برنج در نواحی خاصی کشت می شود؟

زیرا به شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است.

۱۵) بیشتر برنج دنیا در کجا کشت می شود؟

قاره آسیا، به ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی

۱۶) ویژگی های مزارع غله تجاری را بنویسید؟

معمولاً بسیار بزرگ اند و کاشت و برداشت محصول در آن ها به صورت ماشینی انجام می شود. گاه این مزارع به صورت یک شرکت یا اتحادیه بزرگ اداره می شوند. معمولاً از بقایای برداشت غلات برای خوراک دام استفاده می شود.

۱۷) منظور از «کشت و صنعت» چیست؟

در کنار مزارع، کارخانه هایی برای تبدیل، بسته بندی و توزیع محصولات برای بازارهای مصرف پدید می آید.

۱۸) انقلاب سبز چیست؟

از دهه ۱۹۷۰ میلادی با انقلاب سبز و به کار بردن علمی، بذرهای اصلاح شده، کود و آفت کش های شیمیایی و ماشین آلات، برخی کشورها موفق شدند تولید کشاورزی خود را به چند برابر افزایش دهند.

۱۹) انقلاب سبز در کدام کشورها موفق بود؟

فیلیپین و پاکستان اشاره کرد که در زمینه تولید برنج به خود کفایی رسیدند.

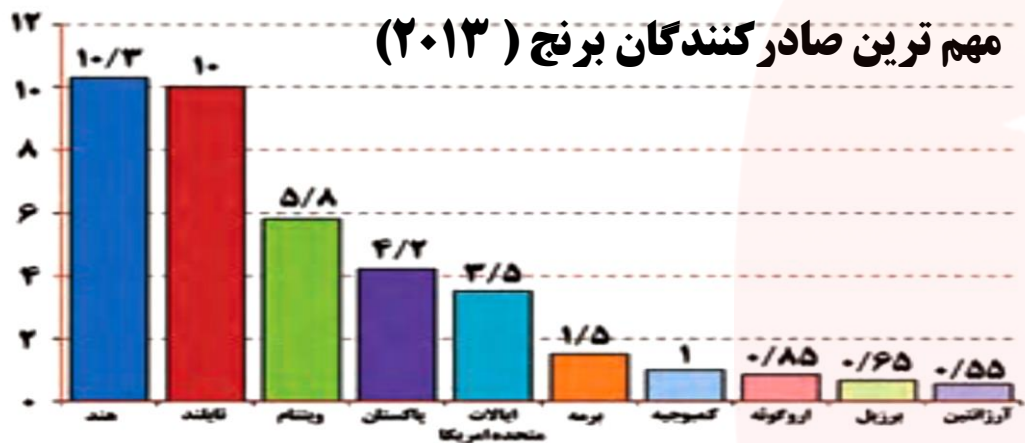
تولیدکنندگان عمده برنج جهان (۲۰۱۳-۲۰۱۲ میلادی)

میزان تولید (میلیون تن)	کشور	ردیف
۲۰۲	چین	۱
۱۵۵	هند	۲
۶۵	اندونزی	۳
۵۰	بنگلادش	۴
۴۲	ویتنام	۵
۳۴	تایلند	۶
۳۲	برمه	۷
۱۶	فیلیپین	۸
۱۳/۵	برزیل	۹
۹/۲	پاکستان	۱۰
۸/۸	کامبوج	۱۱
۸/۴	ژاپن	۱۲

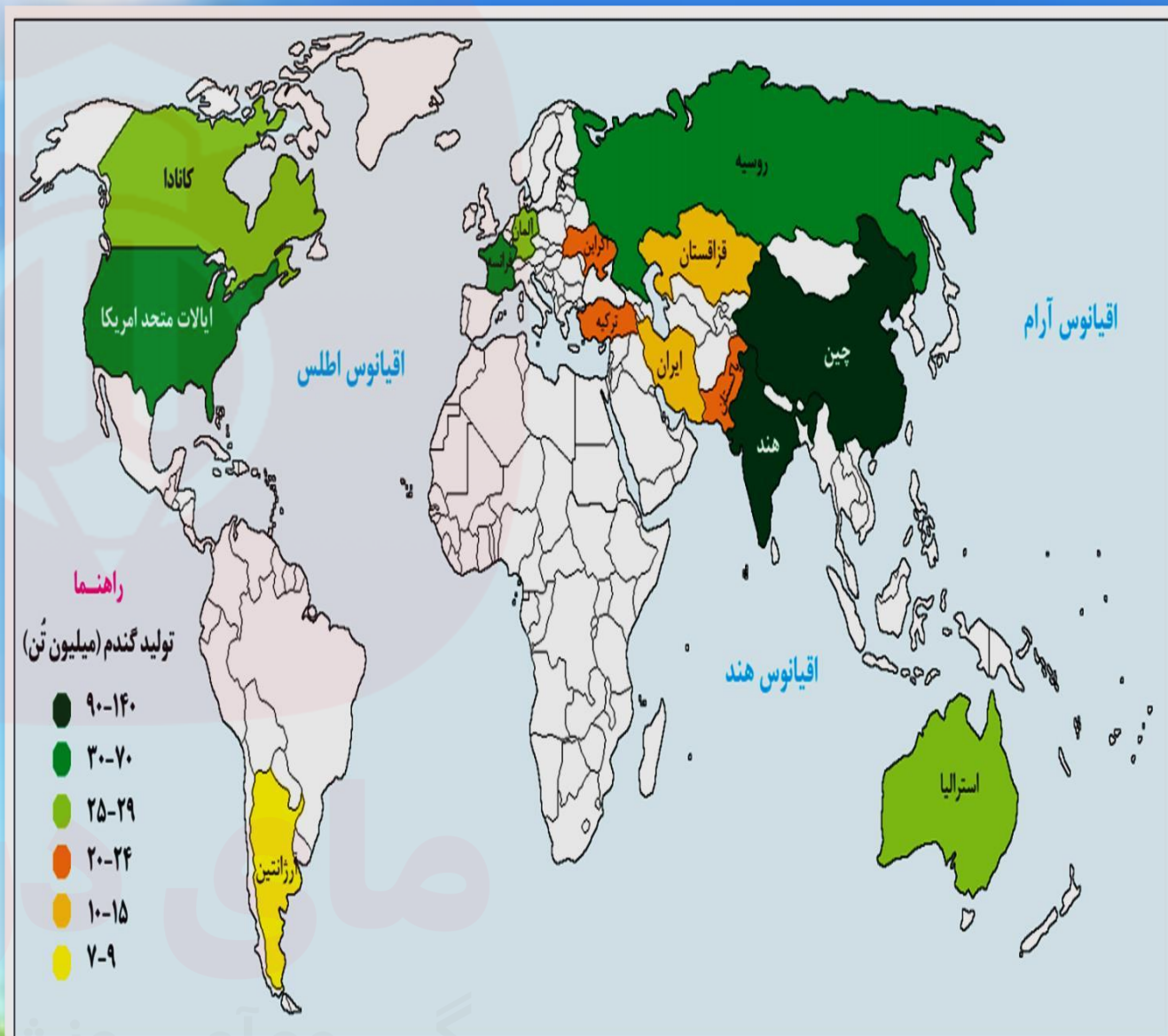
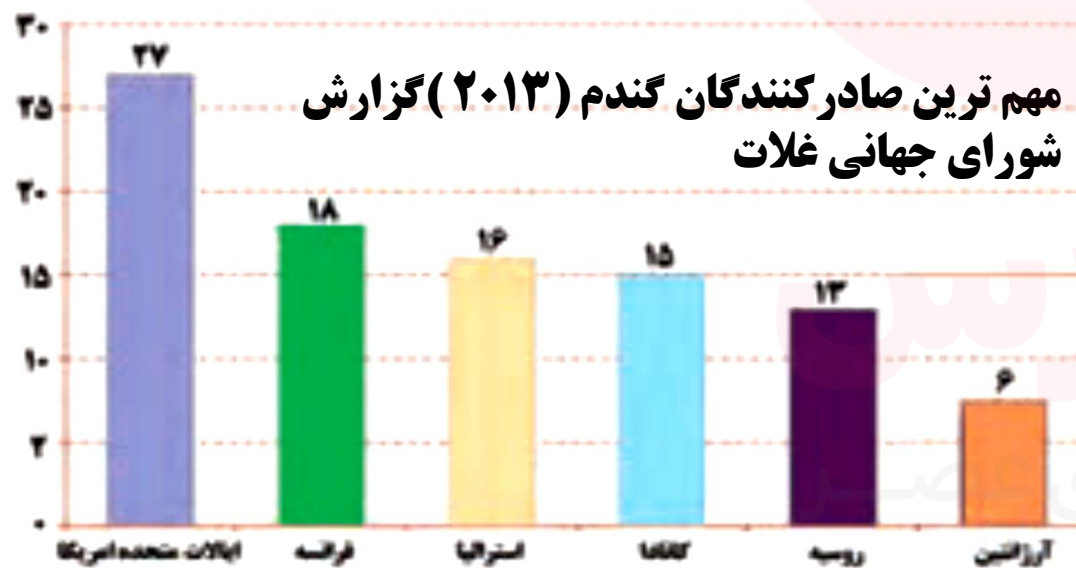
مصرف گندم (میلیون تن)	تولید گندم (میلیون تن)	کشور	ردیف
۱۲۳	۱۲۲	چین	۱
۹۳	۹۴	هند	۲
۲۴	۵۸	امریکا	۳
۳۵	۵۲	روسیه	۴
۱۸	۳۹	فرانسه	۵
۱۸	۳۸	کانادا	۶
۱۵	۲۵	آلمان	۷
۲۳	۲۴	پاکستان	۸
۶	۲۳	استرالیا	۹
۱۱	۲۳	اکراین	۱۰

تولیدکنندگان و مصرف کنندگان مهم گندم جهان (۲۰۱۳-۲۰۱۴ میلادی، گزارش فائو)

مهم ترین صادرکنندگان برنج (۲۰۱۳)

مهم ترین صادرکنندگان گندم (۲۰۱۳) گزارش شورای جهانی غلات

نقشه نواحی مهم کشت گندم در جهان (بیش از ۷ میلیون تن در سال) (۲۰۱۳ میلادی)

فعالیت (ص ۹۰)

نمودارها و جدول ها را مطالعه کنید و به پرسش ها پاسخ دهید .

۱) با توجه به جداول تولید کنندگان برنج و گندم، بین قاره های تولید کننده این دو محصول چه تفاوتی وجود دارد؟ با استفاده از داده های جدول ها توضیح دهید . **برنج بیشتر در آسیا بدلیل وابستگی به نوع خاص آب و هوایی کشت می شود اما گندم در قاره های بیشتری کشت می شود**

۲) کدام کشورها هم در تولید گندم و هم برنج رتبه اول و دوم جهان را به خود اختصاص داده اند؟ **چین و هند**
۳) با آنکه چین بزرگ ترین تولید کننده گندم جهان است، در نمودار صادر کنندگان این غله دیده نمی شود؛ **چرا؟ جمعیت زیاد و مصرف داخلی بالا**

۴) با استفاده از داده های نمودارها، صادرات کدام غله در جهان بیشتر است؟ چرا؟
زیرا گندم، غذای اصلی بیشتر مردم جهان است

میزان تولید و صدور برنج و گندم را در رتبه های اول و آخر مقایسه کنید. چه نتیجه ای می گیرید؟
تولید بیشتر لزوماً صادرات به همراه ندارد اما رابطه بین تولید و صادرات در بین برخی کشورها مشاهده می شود.
وضعیت ایران را از نظر تولید گندم در جهان چگونه ارزیابی می کنید؟
یازدهمین کشور از نظر تولید اما خود کفایی نداریم ۲۰۱۵

۷) الف) به نظر شما، چرا مردم کشور ما مصرف برنج ایرانی را به برنج های وارداتی ترجیح می دهند؟ کیفیت
ب) چند گونه معروف برنج ایرانی را نام ببرید . **طارم، دمسیاه، چمپا**

پ) ایران از وارد کنندگان عمده برنج است. برای افزایش تولید در کشور و کاهش واردات آن چه می توان کرد؟
بهره وری بیشتر و مدیریت کشاورزی و تغییر سبک زندگی در جهت جلوگیری از اسراف

۲۰) دامداری تجاری چیست؟

دامداران برای تولید گوشت، شیر و سایر لبنیات یا پشم به نگهداری از دام ها و پرواربندی آنها با استفاده از تجهیزات مدرن و روش های علمی اقدام می کنند.

۲۱) مراکز مهم دامداری تجاری را کدامند؟

ایالات متحده امریکا، اتحادیه اروپا، استرالیا، زلاندنو، آرژانتین و برزیل

۲۲) پلانتیشن چیست؟ (ص ۹۱)

زمین های وسیع کشاورزی که به تولید یک محصول خاص اختصاص دارد. این محصولات برای صادرات و عرضه به بازارهای فروش جهانی تولید می شوند.

۲۳) محصولات تولیدی در مزارع پلانتیشن را نام ببرید؟

کائوچو

نخل روغنی (پالم)

پنبه

قهوه

کاکائو

چای

موز

نیشکر

آناناس

(۲۴) مزارع پلانتیشن در کدام نواحی قرار دارند؟

گرم و مرطوب استوایی در کشورهای مجاور استوا در قاره های آسیا، افریقا و امریکای جنوبی

(۲۵) تاریخچه پیدایش مزارع پلانتیشن را بنویسید؟

در گذشته، وقتی اروپاییان قاره امریکا را کشف و به آنجا مهاجرت کردند و در آن جا ساکن شدند، برخی از تاجران ثروتمند، مزارع تجاری وسیع تک محصولی (پلانتیشن) را به ویژه در جنوب ایالات متحده احداث کردند.

مالکان سفیدپوست و ثروتمند، بردگان سیاه پوست را استثمار و به کار در این مزارع مجبور می کردند و از راه تجارت این محصولات، سود بسیاری به دست می آوردند. کارگران مجبور بودند ساعت های زیادی در هوای گرم و مرطوب برای اربابان کار کنند؛ در حالی که از هر گونه حقوقی محروم بودند و همواره مجازات و تنبیه می شدند.

۲۶) چرا امروزه صاحبان اغلب مزارع تک محصولی تخصصی (پلانتیشن ها) به ویژه شرکت های چندملیتی هستند؟ (ص ۹۲) زیرا به سرمایه گذاری زیادی نیاز دارند.

۲۷) شرکت های چندملیتی را تعریف کنید؟

معمولاً بخش مرکزی آنها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد و شعبه ها و کارخانه های مونتاژ آنها در سایر نواحی ایجاد شده اند. در خارج از مرزهای کشور مبدأ فعالیت می کنند. عمدتاً امریکایی و اروپایی هستند، با احداث این مزارع در کشورهای نواحی استوایی سرمایه گذاری می کنند و از نیروی کارگران قیمت آن ها در مزارع خود بهره می برند. برخی از این شرکت ها سالیانه میلیاردها دلار از تولید و صدور این محصولات، سود به دست می آورند.

۲۸) چرا بیشتر مزارع پلانتیشن در نزدیکی سواحل نواحی استوایی قرار دارند؟

زیرا بتوانند از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف جهان استفاده کنند.

۲۹) از نظر کارشناسان محیط زیست، پیامدهای منفی توسعه مزارع پلانتیشن را بنویسید؟

به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. به علاوه، استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت کش های شیمیایی در این مزارع نیز به محیط زیست این نواحی آسیب می رساند.

گر سَنگی و سوء تغذیه از مسائل مهم جهان امروز است. (ص ۹۳)

۳۰) گرسنه های بیشتر در کدام مناطق زندگی می کنند؟

قاره های آسیا، افریقا و امریکای لاتین و حوزه کارائیب

۳۱) چرا کودکان، قربانیان اصلی سوء تغذیه محسوب می شوند؟

زیرا آسیب های جدی و جبران ناپذیر چون ناتوانی یادگیری و مرگ زودرس وارد می کند.

۳۲) علل گرسنگی مردم جهان چیست؟

علت اصلی گرسنگی «فقر» است. بی عدالتی، یعنی توزیع نابرابر درآمدها، در جهان موجب

می شود عده های قادر به خرید مواد غذایی نباشند.

جنگ ها و مهاجرت های اجباری عامل دیگر فقر و بی پولی و به دنبال آن گرسنگی محسوب می

شوند. تغییرات آب و هوایی و وقوع خشکسالی، سیل، طوفان و نظایر آن نیز موجب کاهش

ذخیره جهانی غلات و بالا رفتن قیمت های مواد غذایی می شوند و در نتیجه، بر ناتوانی مردم

در خرید غذا و افزایش گرسنگی تأثیر می گذارند.

۳۳) مهم ترین نواحی صنعتی یا قطب های صنعتی جهان کدامند؟ (ص ۹۵)

امریکای شمالی، اروپای غربی، مشرق جنوب و جنوب شرقی آسیا، روسیه و اروپای شرقی

۳۴) ناحیه صنعتی امریکای شمالی شامل چه کشورهایی است؟ کانادا و امریکا

۳۵) مهمترین نواحی صنعتی امریکای شمالی در کجا قرار دارند؟

شمال شرق امریکا و از کوههای آپالاش تا دریاچه های پنجانگانه

۳۶) مهمترین نواحی صنعتی اروپا در کدام قسمت این قاره قرار دارد؟ غرب قاره

۳۷) مهمترین نواحی صنعتی مهم اروپا را نام ببرید؟

ناحیه رور در کشور آلمان و نواحی صنعتی انگلستان، فرانسه و شمال ایتالیا

۳۸) ناحیه صنعتی مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا را توضیح دهید؟

ژاپن از مهم ترین نواحی صنعتی در این بخش از جهان است. چین در دودهه اخیر در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه ای دست یافته و به یک قدرت صنعتی جهانی تبدیل شده است. هند نیز، به ویژه در ناحیه کلکته و بمبی، از نظر توسعه صنعت اهمیت جهانی یافته است. کشورهای کره جنوبی، تایوان، مالزی و سنگاپور در چنددهه اخیر به تولیدکنندگان و صادرکنندگان مهم کالاهای صنعتی در جهان تبدیل شده اند.

۳۹) مهمترین نواحی صنعتی روسیه و اروپای شرقی را نام ببرید؟

ناحیه مسکو، قفقاز، ولگا و جمهوری های چک و لهستان از اروپای شرقی

۴۰) صنایع نو با فناوری پیشرفته یا هایتک چیست؟ (ص ۹۶)

به طور عمده با میکروالکترونیک ها و ریزپردازنده ها سروکار دارند، در سی سال اخیر در جهان رشد قابل توجهی یافته اند. صنایع الکترونیک شامل رایانه ها و تجهیزات آنها، وسایل صوتی و تصویری، تلفن های هوشمند همراه، صنایع هوافضا، لیزر، روبات ها و زیست فناوری، انرژی های نو، مهندسی پزشکی و به طور کلی، صنایع دانش بنیان از جمله صنایع نوین یا «هایتک» هستند. صنایع نو یا هایتک با فعالیت های اقتصادی نوع **چهارم** ارتباط نزدیکی دارند.

۴۱) ویژگی های مهم صنایع نو را بیان کنید؟

۱) عمدتاً بر محور فناوری پیشرفته و استفاده از متخصصان و محققان قرار دارند.

۲) پیشرفت آنها بر مبنای نوآوری و رقابت است

۳) ناگزیر به برقراری ارتباط با فناوری های روز دنیا و صادر کردن کالاهای تولید شده به کشورهای دیگر جهان اند.

(۴۲) هدف از ایجاد پارک های علم و فناوری چیست؟
گسترش صنایع نو

(۴۳) ویژگی پارک های علم و فناوری چیست؟

از تحقیقات دانشگاهی استفاده می کنند. در این مناطق، آزمایشگاه های متعدد تحقیقاتی و پژوهشگرانی که به ابداع و نوآوری مشغول اند، تمرکز یافته اند.

(۴۴) اهداف کشور مان از پیشرفت در صنایع نوین و فناورانه را بنویسید؟ (ص ۹۷)

هم نیازهای داخلی را برطرف کند و هم با تولید و صدور کالاهای صنعتی پیشرفته، در بازارهای جهانی جایگاهی به دست آورد.

پارک فناوری پردیس تهران

(۴۵) قلب صنایع فضای مجازی جهان کجاست؟
دره سیلیکون

(۴۶) دره سیلیکون در کجا قرار دارد؟
جنوب شرقی سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا

(۴۷) علت نام گذاری دره جنوب شرقی سانفرانسیسکو به دره سیلیکون چیست؟
نام آن از تعداد زیادی شرکت های تولیدکننده «تراشه های سیلیکونی» که اولین بار در این منطقه مستقر شده اند، گرفته شده است.

(۴۸) ویژگی های دره سیلیکون (سیلیکون ولی) را بنویسید؟
صدها شرکت بزرگ مرتبط با نرم افزار رایانه و اینترنت و پردازش اطلاعات جهان مستقرند. این منطقه صدها مهندس و مخترع و محقق از سراسر جهان را به خود جذب کرده است که در مراکز پژوهش و دانشگاهی و آزمایشگاهی آن مشغول به کارند. شرکت های مستقر با یکدیگر تبادل اطلاعات دارند و هم برای کسب سود بیشتر به رقابت شدید تجاری می پردازند.

(۴۹) گسترش فعالیت های خدماتی چه تاثیری بر چشم انداز شهرها داشته است؟ (ص ۹۸)
مؤسسات و نهادهای مالی، بانک ها، مؤسسات گردشگری و مجتمع های رفاهی، مؤسسات حمل و نقل، مراکز درمانی - آموزشی و ... موجب پیدایش ساختمان های بلندمرتبه و برج های عظیم در شهرها شده اند. مراکز خرید و مجتمع های تجاری چندطبقه که هم بخش خرید و هم بخش های تفریحی دارند، در بسیاری از شهرهای بزرگ جهان گسترش یافته اند. این مراکز معمولا طراحی و معماری مشابهی دارند.

مادری که در دنیا
است با ما

مادری که در دنیا
است با ما

مادری که در دنیا
است با ما

www.iranian.com